

**Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет іноземних мов
Кафедра англійської мови**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана факультету іноземних мов
Гетяна КОЛІСНИЧЕНКО
“12” серпня 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

Теорія та історія основної іноземної мови

(обов'язкова)

Освітньо-професійні програми: «Англійська мова і література та друга іноземна мова»

Спеціальність: 014 Середня освіта

Галузь знань: 01 Освіта/педагогіка

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

факультет іноземних мов

Мова навчання: англійська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія та історія основної іноземної мови» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Англійська мова і література та друга іноземна мова», затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича 27.04.2022 р.

Розробники:

Єсипенко Н.Г., завідувач кафедри англійської мови, професор, д.ф.н.
Соловйова О.В., доцент кафедри англійської мови, к.ф.н.

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри англійської мови

Протокол № 7 від "12" серпня 2024 року

Завідувач кафедри Єсипенко Н.Г.

Схвалено методичною радою факультету

Протокол № 1 від "12" серпня 2024 року

Голова методичної ради факультету Беженар І.В.

@Єсипенко Н. 2024рік

@Соловйова О. 2024рік

Передмова

Навчальна дисципліна формує професійні (лінгвістичні) компетентності майбутніх учителів іноземної мови та літератури (англійської) основної (базової) середньої школи, а саме, знання історії розвитку сучасної англійської мови та основні принципи теоретичної граматики англійської мови.

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів чіткої уяви про особливості граматичних категорій англійської мови, ознайомлення з методами й принципами класифікації частин мови, синтаксичних особливостей словосполучення і речення; ознайомлення студентів з історією розвитку англійської мови, соціальними та політичними змінами у країні і розвитком культури; формування розуміння різних рівнів мови у діячості. Специфіка курсу полягає в його орієнтованості на висвітлення теоретичних питань граматичних характеристик англійської мови, лексичних та фонетичних особливостей на різних етапах становлення мови.

Завдання вивчення навчальної дисципліни

ЗК.04 Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність)

Мовно-комунікативна компетентність А1

A1.1 Здатність забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою

A1.3 Здатність забезпечувати навчання учнів іноземній мові та спілкуватися іноземною мовою у професійному колі (для вчителів іноземної мови)

A1.4 Здатність формувати і розвивати мовно- комунікативні вміння та навички

Предметно-методична компетентність А2

A2.1 Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів

A2.2 Здатність формувати та розвивати в здобувачів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей

A2.4 Здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів

A2.5 Здатність розвивати критичне мислення

A2.6 Здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу

A 2.7 Здатність формувати ціннісні ставлення учнів

Програмні результати навчання

ПРН 2. Володіти знаннями іноземної мови та її функціональних особливостей, мовних норм, необхідних для ефективного спілкування; уміти зрозуміло висловлювати іноземною мовою власні думки, бажання, наміри, пояснювати свої дії в освітньому процесі, професійному спілкуванні; сприяти опануванню учнями іноземної мови для вирішення комунікативних завдань у життєвих ситуаціях

ПРН 4. Мати ґрунтовні знання навчального предмета; знати й розуміти систему мови; аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють; бути обізнаним зі специфікою перебігу літературного процесу різних країн, літературними напрями, течіями, жанрами, художніми творами класики і сучасності; володіти різними видами аналізу художнього твору.

Опис змісту робочої програми навчальної дисципліни
Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни <u>Історія основної іноземної мови</u>												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4	8	3	90	2	18		9		60	3	іспит
Заочна	4	8	3	90	2	8				82		іспит

Структура змісту навчальної дисципліни
8 семестр

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Основні теоретичні засади визначень граматичних категорій та форм. Основні складники граматики: морфологія та синтаксис. Лексичне та граматичне в мові. Класифікація частин мови. Класифікація мов. Периодизація англійської мови. Екстралінгвістичні чинники давньоанглійського та середньоанглійського періодів. Граматика давньоанглійського періоду.												
Тема 1. Subjective and objective Grammar. Inner division of grammar. Relation between morphology and syntax.	8	2				6	10	2				8	
Тема 2. Grammatical categories and grammatical forms.	8	2				6	8					8	
Тема 3. The lexical and grammatical in language. Relation between lexis and grammar.	8	2				6	10	2				8	
Тема 4. Analytic and Synthetic languages (English and Ukrainian).	8	2				6	9					9	
Тема 5. Parts of speech. History of morphological classification of parts of	14	2	6			6	9					9	

speech.												
Разом за ЗМ1	46	10	6			30	46	4				42
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Синтаксис та одиниці синтаксису; типи словосполучень в англійській мові; типи речень за структурною класифікацією та метою висловлювання; члени речення та їх характеристика. Еволюція граматичного, лексичного та фонетичного рівнів від давньоанглійського до ранньомовноанглійського періоду.											
Тема 1. Syntax and its main units.	10	2				8	12	2				10
Тема 2. Classification of phrases	13	2	2		1	8	10					10
Тема 3. Classification of sentences	12	2	1		1	8	12	2				10
Тема 4. Main parts of a sentence	9	2			1	6	10					10
Разом за ЗМ 2	44	8	3		3	30	44	4				40
Усього годин	90	18	9		3	60	90	8				82

Тематика практичних занять 8 семестр

№ з/п	Назва теми	Денна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1.			
1	Тема 2. Periodization of the English Language.	1 год.	0
2	Тема 3. Old English Extra- and Intralinguistic Factors	1 год.	0
3	Тема 6. Old English Lexicon	1 год.	0
4	Тема 7. Middle English Extra- and Intralinguistic Factors	1 год.	0
Змістовий модуль 2.			
5	Тема 2. Middle English Morphology	1 год.	0
6	Тема 4. Early Modern English Period: Extra- and Intralinguistic Factors	1 год.	0
7	Тема 6. Early Modern English Morphological System	1 год.	0
8	Тема 8. Test	2 год.	0
	Разом	9 год.	0

Самостійна робота студента

№ з/п	Назва теми	Денна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1.			
1	Тема 1. Noun and its grammatical features in diachrony	4 год.	7 год.
2	Тема 2. Adjective and its grammatical features in diachrony	4 год.	6 год.
3	Тема 3. Pronouns and its grammatical features in Old English English	4 год.	5 год.
4	Тема 4. Numeral and its grammatical features in diachrony	4 год.	6 год.
5	Тема 5. Verb and its grammatical features in all periods of the English language	4 год.	6 год.
6	Тема 6. The active and the passive voice development in English	4 год.	6 год.
7	Тема 7. The non-finite forms in English in diachrony	4 год.	6 год.
Змістовий модуль 2.			
8	Тема 1. Synthetic Forms of the English Language: Origin and Development	4 год.	5 год.
9	Тема 2. Evolution of Gerund in the English Language	4 год.	5 год.
10	Тема 3. Functional Parts of Speech in Diachrony	4 год.	5 год.
11	Тема 4. Article and its Development in the English Language	4 год.	5 год.
12	Тема 5. Grimm's Law and Verner's Law	4 год.	5 год.
13	Тема 6. The Great Vowel Shift	4 год.	5 год.
14	Тема 7. English Dialects	4 год.	5 год.
15	Test	4 год.	5 год.
	Разом	60 год.	82 год.

Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі вивчення навчальної дисципліни

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- стандартизовані тести;
- усна та письмова відповідь студента;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Питання контролю навчальних досягнень

1. Classification of phrases
2. Speak of genetic and typological classification of languages. Define Germanic group.
3. Grammatical categories
4. Classification of sentences
5. Determine the place of English in the Indo-European language family.
6. Grammatical forms
7. Simple sentences in English
8. Outline OE intra- and extralinguistic features. King Alfred.
9. Analytic and synthetic languages.
10. Units of Syntax.
11. Illustrate the Old English noun paradigm development.
12. Classification of words by Plato and Aristotle
13. Composite sentences
14. Outline ME intra- and extralinguistic features.

15. Classification of words by the Stoic grammarians and Dionysius Thrax
16. Classification of parts of a sentence
17. Dwell on the differential features of the adjectival paradigm in OE.
18. Classification of words by Henry Sweet
19. The subject of a sentence
20. Speak about word formation in English from the diachronic point of view.
21. Parts of speech in modern English
22. Classification of predicates in English
23. Dwell on the Norman Conquest: reasons and consequences.
24. The lexical and grammatical in language
25. Classification of sentences.
26. Speak on the role of Scandinavian and French influence on English.
27. Phrases in English: morphological classification
28. The functions of sentences.
29. Characterize OE dialectal map.
30. The main parts of the sentence
31. The predicate and the predicative.
32. Dwell on the OE verb paradigm. Specify preterit-present and irregular verbs.
33. The secondary parts of the sentence
34. The principle of sentence analysis.
35. Characterize ME dialectal map.
36. Classification of predicates
37. Analytical forms in English
38. Speak on the origin and development of the Standard English language.
39. Simple sentences and their characteristics
40. Grammatical paradigm, grammatical category and grammatical form
41. Dwell on the ways of enriching vocabulary.
42. Subjective and objective grammar.
43. Syntax as a branch of Linguistics.
44. Speak on the principles of language classification.
45. Inner division of grammar and relation between morphology and syntax

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами поточного контролю

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає за поточні види контролю і 40 балів під час підсумкового виду контролю (екзамену). Кількість балів за кожну тему виводиться із суми поточних видів контролю (за роботу на практичних заняттях, виконання тестових завдань, підготовку проєктів). Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за теми даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30 балів; за 2 модуль – 30 балів.

Критерії оцінювання видів роботи студентів:

лекційна тема (3 бали: критичний огляд навчального відео – 1,5 бала; тест з множинними варіантами відповіді – 1,5 бала)

Criteria to assess video surveys:

The appropriate language level – 0,5 point

Critical comments on the material – 0,5 point

тема семінарського заняття (5 балів: виконання практичних завдань по темі і усні відповіді – 2 бали, тест з множинними варіантами відповіді/відкритими питаннями – 3 бали)

Assessment criteria for students' answers:
Depth and focus – 0,5
Language accuracy – 0,3
Critical evaluation and suggested examples – 0,2

додаткове завдання, яке можна виконати 1 раз на семестр (3 бали: презентація та доповідь за вибором студента)

Assessment criteria for individual report and PP presentation:

validity and relevance – 1

language accuracy – 0,3

sufficient number of examples explicating the phenomena under study – 0,4

appropriate references – 0,3

logical and comprehensible manner of presentation – 1

модульна контрольна робота (3 бали: тест з множинними варіантами відповіді)

Критерії оцінювання результатів навчання (з навчальної дисципліни) на підсумковому контролі

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі – під час проведення іспиту з дисципліни. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати у ході проведення підсумкового контролю становить *40 балів* – по 10 балів за кожну відповідь екзаменаційного білету.

Відповіді на питання №1, №2 та №3 в кожному з екзаменаційних білетів передбачають демонстрацію теоретичних знань студента з дисципліни. Оцінювання відповідей на ці питання здійснюється за спільними критеріями.

Критерії та параметри оцінювання відповідей на питання 1, 2 та 3 :

Бали	Характеристика відповіді
10	студент вичерпно висвітлює теоретичне питання; чітко і конкретно висловлює головні моменти, наводить адекватні різноманітні приклади; вживає адекватні лексико-граматичні структури; логічно обґрунтовано і структурно правильно будує відповідь;
9-8	студент достатньо повно висвітлює теоретичне питання; правильно виокремлює головні моменти, наводить необхідні приклади; вживає коректні лексико-граматичні структури; логічно і структурно правильно будує відповідь; проте відповідь має незначні неточності та помилки;
7-6	студент неповно висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає дещо некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі як незначні, так і значні неточності та помилки;
5-3	студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі значні неточності та помилки;

2-0	студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; викладає недостатній для висвітлення теми обсяг теоретичних положень; не виокремлює головні думки; не наводить приклади; використовує прості, часто некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має велику кількість значних помилок.
-----	---

Відповіді на питання № 4 мають практичний характер (синтаксичний аналіз речення і словосполучення)

Критерії та параметри оцінювання відповідей на питання 4:

10	студент повністю та правильно виконує практичне завдання білета
9-8	відповідь студента містить незначні неточності і практичне завдання виконано з незначними помилками
7-6	відповідь студента містить неточності і практичне завдання виконано неповно
5-3	відповідь студента містить значні неточності і практичне завдання виконано лише частково
2-0	студент не в змозі виконати практичне завдання

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)									Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				іспит 40	100
Л1	Л2	Л3	Л4	Л5	Л6	Л7	Л8	Л9		
3	3	3	3	3	3	4	4	4		
C1		C2		C3		C4		Test		
6		6		6		8		4		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання

	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання
--	----------	---

Методи та освітні технології навчання

Основні традиційні та інтерактивні методи навчання, спрямовані на досягнення освітньої мети й прогнозованих програмних результатів: практичні завдання (проведення практичних занять для закріплення навчального матеріалу), аналіз текстів, самостійна робота (виконання студентами завдань та проектів поза аудиторією), групові та індивідуальні проекти (створення групами студентів наукових проектів та презентація їх результатів), обговорення (організація дебатів, дискусій та обговорень), симуляції (використання ігор та симуляційних завдань), мобільні додатки та онлайн платформи (використання унікальних технологій для вивчення та практики англійської мови: edpuzzle, learningapps, youtube etc).

Політика академічної доброчесності відповідає чинним нормативно-правовим документам України, стандартам вищої освіти, Етичному кодексу та Положенням щодо прав та обов'язків, правил поведінки, академічної доброчесності, доступу до навчання осіб з обмеженою мобільністю та ін. нормативно-правовим документам, затвердженим в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (див. <https://www.chnu.edu.ua/universitytet/vazhlyvo/akademichna-dobrochesnist/>).

Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті.

Згідно з «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №16 від 25 листопада 2024 року)» та згідно рішення кафедри англійської мови про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (протокол №1 від 22.01.2025), під час проходження курсу «Теорія та історія основної іноземної мови» визнаються результати навчання студентів, отримані у неформальній освіті, з можливим перезарахуванням :

- тем/теми змістових модулів, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми змістових модулів;
- теми семінарських занять, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми семінарських занять;
- -тем / теми самостійної роботи, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми самостійної роботи.

Для визнання й перезарахування знань, отриманих у неформальній освіті, студенту слід представити сертифікат, що підтверджує здобуття знань у неформальній освіті. Шляхи здобуття знань у неформальній освіті:

- тренінги,
- освітні й практичні курси (в тому числі он-лайн),
- семінари й вебіари (в тому числі он-лайн),

Рекомендована література Основна

1. Theory and History of the English Language : Theoretical Background and Workshops Навчально-методичний посібник / Укладачі : Єсипенко Н.Г., Соловійова О.В., Гнатковська О.М. Чернівці, 2021. 107 с.
2. Морозова О. І. Теоретична граматики сучасної англійської мови. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010. 60 с.
3. Мороховська Е. Я. Основи граматики англійської мови: Теорія і практика. К.: Вища школа, 2013. 383 с.
4. Ніконова В. Г. Курс теоретичної граматики сучасної англійської мови : навчальний посібник. Вінниця : Нова Книга, 2018. 360 с.
5. Харитонов І. К. Теоретична граматики сучасної англійської мови : навч. посіб. для студ. ф-тів інозем. мов денної та заочної форм навч. (англ. та укр. мовами). Вінниця : Нова книга, 2008. 352 с.
6. Alexeyeva I. Theoretical English Grammar Course. Vinnytsya: Nova Knyha, 2017. 327 p
7. Верба Л. Г. Історія англійської мови: посібник для студентів та викладачів вищих навч. закладів. Вінниця: Нова книга, 2004. 304 с.
8. Левицкий В.В. Основы сравнительной морфологии германских языков. Черновцы: Рута, 2004. 126 с.
9. Соловійова О.В. History of the English Language. Чернівці, 2019. 112 с. (Затверджено Вченою радою ЧНУ)
10. Соловійова О.В. History of the English Language. Чернівці, 2023. 123 с.
11. History of the English Language. URL: <https://sites.google.com/view/history-of-the-englishlanguage/home>
12. Baugh A., Cable T. A History of the English Language (5th edition). London: Routledge. 2005.
13. Hogg R.M. The Cambridge History of the English Language. / Richard M. Hogg, Norman Francis Blake, Roger Lass, R. W. Burchfield. Volume 1. Cambridge University Press, 1992. Language Arts & Disciplines. xxiii, 609p.
14. Hogg R.M. The Cambridge History of the English Language / Richard M. Hogg, Norman Francis Blake, Roger Lass, R. W. Burchfield. Volume 2. Cambridge University Press, 1992. Language Arts & Disciplines. 734 p.
15. Hogg R.M. The Cambridge History of the English Language. / Richard M. Hogg, Norman Francis Blake, Roger Lass, R. W. Burchfield. Volume 3. Cambridge University Press, 1992. Language Arts & Disciplines. 796 p.

Допоміжна

1. Baker M.C. Lexical Categories: Verbs, Nouns, and Adjectives. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. 370 p.
2. Biber D., Conrad S., Leech G. Student Grammar of Spoken and Written English. Harlow: Longman, 2006. 487 p.
3. Carter R., McCarthy M. Cambridge Grammar of English. A Comprehensive Guide. Spoken and Written English Grammar and Use. Cambridge: Cambridge University Press, 2006. 973 p.
4. Dixon R. A New Approach to English Grammar on Semantic Principles. Oxford: Oxford University Press, 1991. 401 p.

5. Palmer F. A Grammar of Spoken English. Cambridge: CUP, 1982. 322 p.
6. Quirk R., Greenbaum S., Leech G., Svartvik J. A Comprehensive Grammar of the English Language. London: Logman, 1999. 1779 p.
7. Alexeyeva I. Theoretical English Grammar Course. Vinnytsya: Nova Knyha, 2007. 327 p.
8. Єсипенко Н.Г. Довідник з граматики англійської мови (Guidebook to English Grammar) / Укл.: Єсипенко Н.Г., Львова Н.Л., Лопатюк Н.І. Чернівці : Родовід, 2015. 184 с. (з грифом Друкується з ухвалою вченої ради ЧНУ)
9. Єсипенко Н.Г. Прагмалінгвістика як напрям сучасного мовознавства. *Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філ-я*. Чернівці : Родовід, 2017. Вип. 784. С. 41 – 51.
10. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. Cambridge : Cambridge University Press, 2018. 582 p.
11. Hilpert M. Grammaticalization in Germanic Languages The Oxford Handbook of Grammaticalization. *Beiträge zur Geschichte der deutschen Sprache und Literatur*, 2013. 135p.
12. Brinton J. The English Language : A Linguistic History. Oxford: Oxford University Press, 2017. 640 p
13. Fellner H., Hill N. W. Word families, allofams, and the comparative method. *Cahiers de Linguistique Asie Orientale*. 2019. 48 (2). pp. 91-124.
14. Yesypenko N., Soloviova O. Semantic Peculiarities of Feminine Derivatives in the Old English Language. Science and Education a New Dimension. *Philology*, VIII (68), Issue: 226. 2020. P. 65-68.
15. Compatibility of semantics of suffixes with gender assignment in Old English/ O. Soloviova, I. Bloshchynskyi, L. Tsviak et al., total 5 authors. *International Journal of English Language and Literature Studies*. 2021. 10(3). P. 224–235. ISSN(e): 2306-0646

Інформаційні ресурси

1. History of the English Language (University of Toronto). URL: <http://homes.chass.utoronto.ca/~cpercyl/hell/> (last accessed: 31.08.2023)
2. History of the English Language (University of Toronto). URL: <http://homes.chass.utoronto.ca/~cpercyl/hell/> (last accessed: 31.08.2023)
3. English History and Its Language Development (English Word Information). URL: <http://wordinfo.info/unit/4218?letter=E&spage=4> (last accessed: 31.08.2023)
4. Etymological Dictionary online/ URL: <https://www.etymonline.com/> (last accessed: 31.08.2023)
5. English History. URL: <http://film.britishcouncil.org/history-of-the-english-language> (last accessed: 31.08.2023)
6. Words In English (Rice University). URL: <http://www.ruf.rice.edu/~kemmer/Words04/> (last accessed: 31.08.2023)
7. An Anglo-Saxon Dictionary/ ed. by Bosworth and Toller. URL: <https://bosworthtoller.com/> (last accessed: 31.08.2023)

відео матеріали: The Adventure Of English, BBC Documentary (Episodes 1-8)
<https://www.youtube.com/watch?v=K1XQx9pGGd0>;
<https://www.youtube.com/watch?v=DG7REAOG1kc>
<https://www.youtube.com/watch?v=3cZR1EXGapc>
<https://www.youtube.com/watch?v=1Kg63k5JDH8>
<https://www.youtube.com/watch?v=oBqlVl0K9tw>
<https://www.youtube.com/watch?v=SygpJAwypeo&t=401s>
<https://www.youtube.com/watch?v=8xJVLnoY-cM&t=47s>

